

# Cultuurplan 2026 & 2027 gemeente Twenterand

**Cultuur maken we samen!**



Collegebesluit 31 maart 2026

---

## AANLEIDING

---

De afgelopen jaren (2024 en 2025) hebben wij uitgebreid gesproken met culturele instellingen, verenigingen, makers en andere partners. Uit deze gesprekken blijkt dat er veel energie, creativiteit en bereidheid tot samenwerking aanwezig is in de lokale cultuursector. Tegelijkertijd zien we een duidelijke behoefte aan meer structuur, helderheid en ondersteuning, zodat deze energie ook daadwerkelijk benut kan worden.

We kiezen er bewust voor om op dit moment nog geen definitief cultuurbeleid vast te stellen. Eerst willen we twee proefjaren (2026 en 2027) benutten om samen met verenigingen, makers en organisaties te leren, te experimenteren en nieuwe vormen van samenwerking uit te proberen. Zo ontdekken we wat het beste werkt voor Twenterand.

Deze aanpak is uitgewerkt in het Cultuurplan 2026–2027. Door twee jaar te testen en te onderzoeken, kan het nieuwe cultuurbeleid echt “van onderop” ontstaan. De inzichten die we in deze periode opdoen, vormen de basis voor een nieuwe cultuurnota vanaf 2028.

Omdat tijd en middelen beperkt zijn, richten we ons in deze proefjaren op vier concrete actiepunten:

**1. Ondersteuning amateurkunst & erfgoed**

Het luisteren naar wat er speelt en waar nodig gerichte ondersteuning bieden in de vorm van coaching, verwijzing en/of bemiddeling.

**2. Proeftuin Zichtbaarheid**

Het ontwikkelen van een digitaal platform dat cultuur zichtbaar maakt en bijdraagt aan een sterk en samenhangend cultureel netwerk.

**3. Proeftuin Vernieuwende Culturele Programmering**

Het opzetten van een vernieuwd cultureel programma dat aansluit bij sociale en maatschappelijke opgaven.

**4. Gemeentebreed Evenement**

Een evenement dat de kunst- en cultuursector verbindt en zichtbaar maakt, en dat stimuleert om buiten de gebaande paden te denken en werken.

We hopen met deze vier actiepunten concrete ervaringen en leerpunten te verzamelen die inzetbaar zijn voor het cultuurbeleid vanaf 2028.

Tijdens de proefperiode hopen we zicht te krijgen op:

- Welke organisaties behoefte hebben aan ondersteuning — en welke vormen daarvan effectief zijn.
- Hoe we cultuurdeelname voor alle inwoners kunnen vergroten.
- Welke samenwerkingsvormen energie geven en duurzaam zijn.
- Hoe we cultuur binnen de gemeente beter zichtbaar kunnen maken.
- Welke organisaties actief willen meewerken aan het nieuwe cultuurbeleid.

---

## DE KRACHT VAN CULTUUR

---

Cultuur is overal om ons heen: in verhalen, tradities, muziek, theater, festivals en ontmoetingen. Het geeft kleur aan ons dagelijks leven en maakt onze gemeente een plek waar mensen zich thuis voelen. Cultuur verrijkt ons, verbindt ons en geeft ruimte om samen te groeien. Cultuur is een kracht die onze samenleving verrijkt op artistiek, maatschappelijk en economisch vlak.

### **Artistiek**

Cultuur prikkelt onze creativiteit en verbeelding. Het nodigt uit om nieuwe ideeën te ontdekken en anders naar de wereld te kijken. Het geeft ruimte voor expressie en innovatie, en helpt mensen om hun talenten te ontwikkelen. Artistieke waarde gaat over kwaliteit, originaliteit en het vermogen om mensen te raken en inspireren.

### **Maatschappelijk**

Cultuur brengt mensen samen. Het zorgt voor ontmoeting, dialoog en begrip tussen verschillende groepen. Door samen culturele activiteiten te beleven, leren we elkaar kennen en versterken we de sociale samenhang. Cultuur draagt bij aan inclusie en helpt ons om vaardigheden te ontwikkelen zoals samenwerken en kritisch denken. Zo bouwen we aan een sterke, verbonden gemeenschap.

### **Economisch**

Cultuur is ook een motor voor de lokale economie. Het zorgt voor werkgelegenheid in de creatieve sector, trekt bezoekers en stimuleert bestedingen in horeca en winkels. Evenementen en activiteiten maken onze gemeente aantrekkelijk voor inwoners, ondernemers en toeristen. Investeren in cultuur levert dus niet alleen plezier en inspiratie op, maar ook economische groei.

---

## DEFINITIE VAN CULTUUR

---

Cultuur is een breed begrip en de beelden die er zijn, zijn heel divers. In dit plan verstaan we onder cultuur het volgende (definitie Subsidieregeling cultuur Twenterand 2026): “podiumkunsten (theater, dans, muziek), musea, beeldende kunst, film, letteren en media, erfgoed, cultuurhistorie en overige cultuur in de ruimste zin van het woord”.

---

## JONG GELEERD IS OUD GEDAAN

---

Cultuur begint jong. We starten in Twenterand bijvoorbeeld al op de basisscholen zodat kinderen van jongs af aan creatief en cultureel betrokken raken – jong geleerd, oud gedaan. Door vroeg te beginnen leggen we een stevige basis, waarvan we hopen dat deze later leidt tot actieve deelname aan verenigingen en inzet als vrijwilliger. Dit is geen garantie, maar door kinderen al jong kennis te laten maken met cultuur vergroten we de kans dat zij zich op latere leeftijd betrokken voelen en blijven bijdragen aan het culturele leven.

Naast lessen op de basisschool stimuleren we culturele activiteiten in de vrije tijd, die zorgen voor plezier, verdieping en talentontwikkeling. Dit doen we samen met lokale verenigingen en culturele aanbieders. Zo krijgt iedereen – van 0 tot 80 jaar – de kans om cultuur en erfgoed te ontdekken, ervaren en beleven, samen mooie herinneringen te maken én elkaar te ontmoeten.

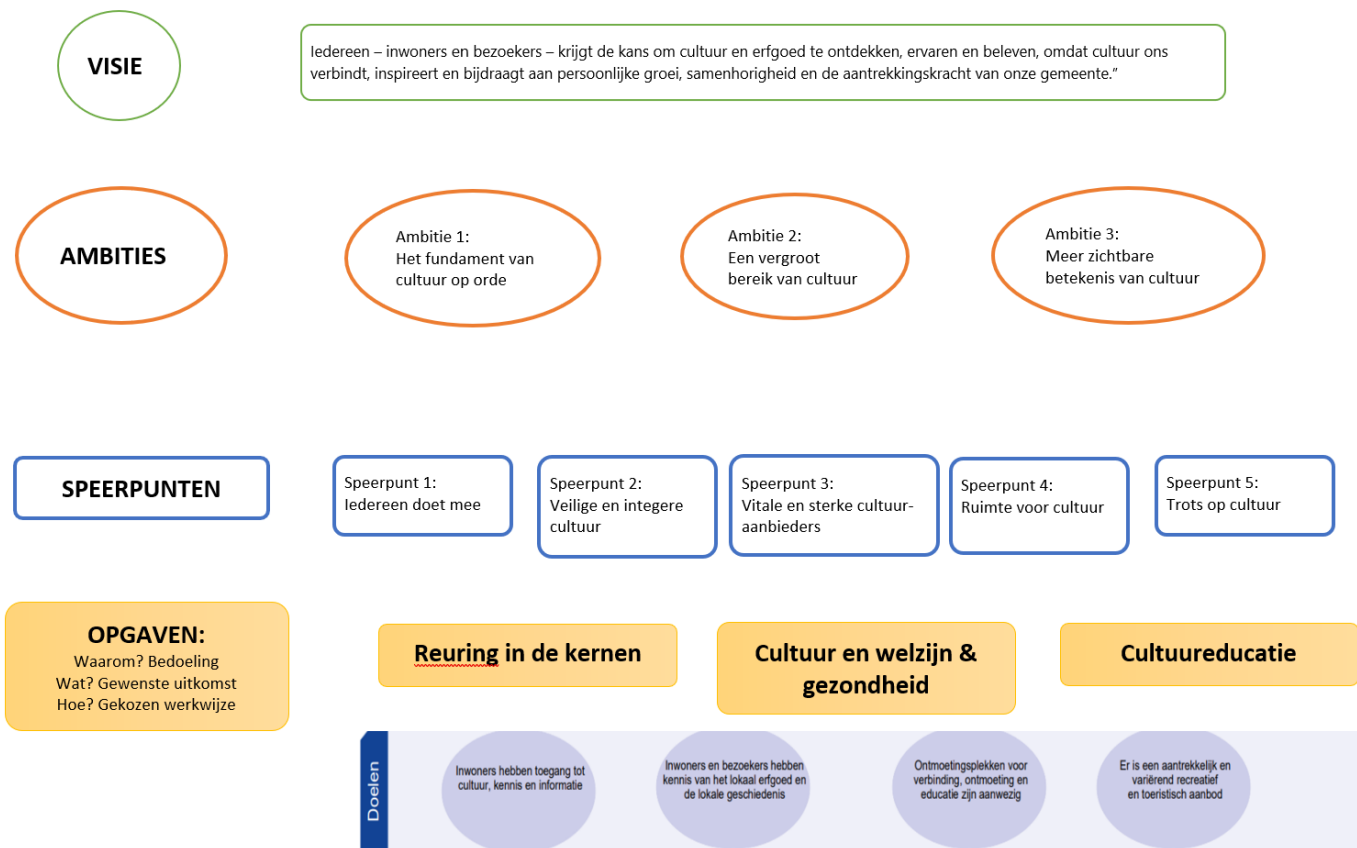
## OP WEG NAAR EEN TOEKOMSTBESTENDIG CULTUURBELEID

De huidige cultuuropdracht “Cultuur voor iedereen 2021 – 2024 (raadsbesluit 9 maart 2021) is eind 2024 afgelopen. Het beleidsterrein cultuur is op dit moment sterk in beweging, er zijn veel ontwikkelingen. In de bijlage worden deze kort nader toegelicht.

Dit is daarom hét moment om samen een nieuwe koers te varen. Door onze krachten te bundelen en écht integraal te werken, maken we cultuur sterker, zichtbaarder en toekomstbestendig.

Om dit te kunnen realiseren willen we via een transitie cultuur toewerken naar een lokaal cultuurakkoord.

Dit ziet er als volgt uit:



## AMBITIES

### AMBITIE 1: Het fundament op orde

Als het fundament niet op orde is, haken mensen af en is de basis weg voor het bereiken van de andere ambities. De maatschappij verandert, mensen ontwikkelen andere behoeften en de cultuursector moet daarin mee ontwikkelen.

Voor de lange termijn willen we bouwen aan een robuust cultuurstelsel dat meegaat in maatschappelijke ontwikkelingen en sterk genoeg is nieuwe uitdagingen het hoofd te bieden.

### AMBITIE 2: Een vergroot bereik van cultuur

Dit gaat over de mensen die we met onze inzet willen bereiken: (potentiële) cultuuroedelnemers, toeschouwers en vrijwilligers. Voor een groter bereik streven we naar kansgelijkheid. Dit betekent een inclusieve cultuursector waarin niemand nog drempels voelt om te (lijven) genieten van cultuur en culturele evenementen.

Niet iedereen heeft de behoefte om deel te nemen aan cultuur, maar er zijn nu mensen die we niet bereiken. Omdat bijvoorbeeld het lokale aanbod niet aansluit bij de behoefte, omdat er belemmeringen zijn om mee te doen, omdat het bestaande culturaanbod onvoldoende ontsloten wordt, of omdat we te bescheiden zijn in het delen van succesverhalen.

### AMBITIE 3: Meer zichtbare betekenis van cultuur

Betekenis gaat over de waarde van cultuur voor de hele Twenterandse samenleving. Cultuur geeft energie, plezier, inspiratie en zingeving in het dagelijks leven. Cultuur levert ook een bijdrage aan maatschappelijke doelen zoals het tegengaan van eenzaamheid en kansongelijkheid of het bevorderen van gezondheid.

De zichtbaarheid gaat erom dat we daadwerkelijk laten zien wat we doen. Eén platform met alle culturele activiteiten en evenementen in onze gemeente zodat iedereen zich uitgenodigd voelt om mee te doen.

## SPEERPUNTEN

### SPEERPUNT 1: Iedereen doet mee

#### Cultuureducatie

Cultuureducatie draagt bij aan de vorming van jonge mensen tot kritische volwassenen. Lessen in bijvoorbeeld theater, muziek, media, beeldende kunst en erfgoed zijn niet alleen leuk, maar ook van belang voor de brede vorming van kinderen.

#### Cultuurparticipatie

Creative vaardigheden leer je niet alleen in het onderwijs, dat doe je overal en altijd, een leven lang. Of je nou 0 of 80 bent, je kunt je een leven lang ontwikkelen. Ieder mens heeft talenten en mogelijkheden en moet gelijke kansen hebben. Daarnaast kan cultuur bijdragen aan een goede gezondheid en sociale samenhang in dorpen.

Deelname aan culturele activiteiten kan de negatieve effecten van sociaal isolement tegengaan en bijdragen en mentaal welzijn. Het kan ook bijdragen aan het bespreekbaar maken van thema's.

### SPEERPUNT 2: Veilige en integere cultuur

Een veilige en integere cultuur is de verantwoordelijkheid van ons allemaal. Het onderwerp staat niet altijd hoog op de agenda. Vanwege onbekendheid en het er onbewust van zijn. Daarnaast zijn er organisaties die er wel over nagedacht hebben maar vanwege tijdgebrek hier geen aandacht aan kunnen besteden.

### SPEERPUNT 3: Vitale en sterke cultuuraanbieders

Cultuuraanbieders hebben een belangrijke functie in de Twenterandse samenleving. Op dit moment staan zij voor verschillende uitdagingen bijvoorbeeld het behouden van leden, het vinden van voldoende vrijwilligers en het verwerven van inkomsten.

Daarnaast wordt er steeds meer gevraagd van de cultuuraanbieders. Hogere kwaliteit van kader, vernieuwen, samenwerken, ander aanbod organiseren. Om dit te kunnen realiseren zijn vitale en sterke cultuuraanbieders nodig waarbij kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid is geregeld.

### SPEERPUNT 4: Duurzame fysieke culturele omgeving

Om een leven lang aan cultuur te kunnen deelnemen is fysieke ruimte nodig. Dat betekent dat er aandacht moet zijn voor voldoende en kwalitatieve ruimte. De gemeente subsidieert de exploitatie van fysieke ruimtes voor cultuur.

Dit zijn o.a. de fysieke bibliotheken in de vier kernen, activiteitscentrum Het Punt en Kulturhus De Klaampe. Daarnaast wordt het gemeentehuis in Vriezenveen ook steeds meer ingezet als multifunctionele accommodatie. De toekomstige inrichting van de bibliotheekvoorziening hangt af van het lopende onderzoek.

### SPEERPUNT 5: Trots op cultuur

#### Evenementen

De gemeente Twenterand kent diverse culturele evenementen. Evenementen zorgen voor een levendige omgeving, een positief imago voor de gemeente en stimuleren de plaatselijke economie. Evenementen versterken het gemeenschapsgevoel en de betrokkenheid van inwoners en bezoekers bij de gemeente.

#### Erfgoed

De geschiedenis bepaalt de eigenheid en de identiteit van de gemeente. Erfgoed is van belang voor de leefbaarheid en herkenbaarheid van de gemeente. Het vertelt het verhaal van Twenterand dat we willen delen met inwoners en bezoekers (jong en oud).

---

## DE KOERS VOOR HET TOEKOMSTIG CULTUURBELEID

---

We hebben in 2024 en 2025 intensief gesproken met culturele en maatschappelijke partners over de toekomst van cultuur. Deze inbreng vormt de basis voor onze koers: meer samenwerking, meer verbinding en meer zichtbaarheid. Hieronder wordt deze inbreng nader toegelicht.

### 1. Ondersteuning voor de cultuursector

- Morele ondersteuning en erkenning: aanhoren wat er speelt, waar nodig gerichte ondersteuning in de vorm van coaching, verwijzing en/of bemiddeling.
- Vergroten van de zichtbaarheid: niet alleen voor de vereniging/organisatie of het eigen project, maar ook voor de culturele sector in zijn algemeenheid. Ook buiten de gemeentegrenzen. Meer communicatie en marketing en op elkaar afstemmen van activiteiten.
- Verjonging/vernieuwing van bestaande organisaties en verenigingen (leden, bestuur en vrijwilligers).
- Goede en betaalbare facilitaire voorzieningen, zoals repetitieruimtes en mogelijkheden voor optredens (o.a. concertlocatie) en goede buitenlocaties.
- Ondersteuning bij visieontwikkeling en vernieuwende initiatieven.
- Ondersteuning bij evenementen (o.a. veiligheid en organisatorische steun gemeente).
- Doorontwikkeling van digitalisering en online activiteiten.
- Structurele financiële ondersteuning (= subsidiëring) vanuit de gemeente, daarnaast andere financieringsbronnen (bijv. bedrijfsleven). Samenwerking met gemeente bij grotere subsidieaanvragen met bijv. landelijke subsidiefondsen.

### 2. Cultuursector beter benutten in het sociaal domein en de zorg

- Met enige sturing en ondersteuning vanuit de gemeente is de maatschappelijke waarde van de cultuursector in het sociaal domein en in de zorg beter te benutten.
- Er kan dan samen gezocht worden naar nieuwe doelgroepen en de daarop aangepaste werkwijzen.

### 3. Meer samenhang en verbinding

- Meer samenhang en verbinding van cultuur met organisaties en initiatieven in het sociaal domein (gezondheid en welzijn).
- Meer samenhang en verbinding met professionele organisaties (bijvoorbeeld onderwijs, jongerenwerk, recreatie & toerisme) en het bedrijfsleven.
- Meer betrokkenheid van inwoners.
- Samen elkaar inspireren (uitwisselen wensen en ideeën) en kennis delen.



---

## **SAMEN VOOR CULTUUR: ZICHTBAAR, VERBONDEN, TOEKOMSTGERICHT**

---

De toekomst van cultuur in Twenterand vraagt om samenwerking en verbinding – niet alleen met externe partners, maar ook binnen het gemeentehuis. We willen laten zien dat cultuur niet op zichzelf staat, maar verbonden is met het sociaal domein (welzijn, zorg en onderwijs), sport & bewegen en recreatie & toerisme. Door elkaar op te zoeken en van elkaars kennis en ervaring te profiteren, kunnen we elkaar over en weer versterken.

Samen met het transformatieteam sociaal domein willen we meer kansen benutten om (sociaal-) culturele activiteiten voor alle inwoners te stimuleren. Een voorbeeld hiervan is muziekparticipatie binnen het sociaal domein. De Stichting Muziekplatform Twenterand organiseert al verschillende jaren met een gemeentelijke subsidie activiteiten voor bijvoorbeeld (demente) ouderen en mensen met een beperking. We zien dat ook andere amateurkunstverenigingen hierin stappen zetten. We willen onderzoeken of er nog meer verenigingen voor amateurkunst en erfgoed zijn die hieraan willen bijdragen of dit misschien al doen.

Ook zoeken we actief de samenwerking met sport & bewegen om projecten te ontwikkelen die bijdragen aan een vitale en creatieve gemeenschap. Een mooi voorbeeld hiervan is Sjors Actief & Creatief ([www.actieftwenterand.nl](http://www.actieftwenterand.nl)), waarin we al zichtbaar samenwerken met sport & bewegen om basisschoolleerlingen te stimuleren nieuwe creatieve en sportieve activiteiten te ontdekken.



Daarnaast willen we onderzoeken hoe we de zichtbaarheid van cultuur verder kunnen vergroten, bijvoorbeeld via een online platform dat laat zien wat er in Twenterand te beleven is. Zo zorgen we voor meer reuring in de kernen en trekken we ook bezoekers van buiten aan (samenwerking recreatie & toerisme).

Ons doel: één gemeente die samenwerkt voor het beste resultaat voor onze inwoners.

---

## **ACTIEPUNTEN 2026 en 2027**

---

Om een start te kunnen maken met deze nieuwe koers, willen we graag samen met onze partners (intern en extern) en onze inwoners onderzoeken wat werkt en wat bijdraagt aan onze gezamenlijke ambities.

Door te experimenteren en te leren in de praktijk, krijgen we inzicht in welke initiatieven het meeste effect hebben. De ervaringen en resultaten uit deze periode vormen de basis voor een nieuwe cultuurnota, waarin we structureel beleid vastleggen voor de komende jaren.

Ons doel is helder: een cultuurbeleid dat aansluit bij de behoeften van onze inwoners, ruimte biedt voor vernieuwing en samenwerking stimuleert. Met dit cultuurplan nodigen we iedereen uit om mee te doen, mee te denken en mee te bouwen aan een gemeente waar cultuur voor iedereen toegankelijk en inspirerend is.



### **Keuzes maken**

Op basis van de inbreng van culturele en maatschappelijke organisaties hebben we een aantal actiepunten voor 2026 opgesteld. Het is niet mogelijk om alles tegelijk uit te voeren, daarom hebben we keuzes gemaakt. Deze actiepunten geven richting voor het komende jaar. We zitten nog in een experimentele fase, waardoor niet alles volledig is uitgewerkt. Om het toch concreet te maken, hebben we enkele voorbeelden toegevoegd.

We willen nu een haalbare start maken en stap voor stap bouwen aan een sterker cultuurveld. Daarbij durven we te groeien en nieuwe kansen te benutten. Ons doel: cultuur krachtiger en zichtbaarder op de kaart zetten, zodat het een vanzelfsprekend onderdeel wordt van onze samenleving.

### **Bijdrage van verenigingen/organisaties voor amateurkunst en erfgoed**

Wij gaan in dit proefjaar samen met verenigingen/organisaties dit plan vormgeven. Wij zouden graag met deze verenigingen uiteindelijk een toekomstig cultuurakkoord willen vormgeven. Een voorbeeld hiervan is het huidige convenant erfgoededucatie Twenterand "Lokale verhalen vertel je door".

In dit convenant hebben erfgoedinstellingen, basisonderwijs en gemeente afgesproken dat ze zich in ieder geval tot en met 2026 samen inspannen om lokaal erfgoed en lokale geschiedenis onder de aandacht te brengen van alle leerlingen in het basisonderwijs.

### **Proefjaar 2026**

We willen 2026 gebruiken als een proefjaar om te kunnen experimenteren wat echt werkt in de gemeente Twenterand zodat we de juiste keuzes voor de toekomst kunnen maken.

### **Flexibiliteit en doorloop naar 2027**

Om de nieuwe werkwijze zorgvuldig te ontwikkelen en te implementeren, doorlopen wij in 2026 een proefperiode samen met onze culturele en maatschappelijke partners. Deze fase vraagt tijd, gezamenlijke afstemming en een zorgvuldige monitoring van de effecten in de praktijk.

Omdat de resultaten in 2026 vooral betrekking hebben op de opstart en inrichting, is een verlenging van de proefperiode in 2027 noodzakelijk. In dit extra jaar kan de werkwijze goed worden getest, ervaren en geëvalueerd. Dit biedt ruimte om knelpunten te signaleren, verbeteringen door te voeren en te bepalen of de aanpak daadwerkelijk aansluit bij de behoeften van het culturele veld en de samenleving.

De uitkomsten van de proefperiode 2026–2027 vormen de basis voor een definitieve, structurele inrichting van het cultuurbeleid vanaf 2028. We hopen dat cultuur hiermee een duurzame, herkenbare en stabiele plek binnen de Twenterandse samenleving krijgt.

## ACTIEPUNTEN VOOR 2026 en 2027

	Wat?	Waarom?	Wat kost het?	Wie gaat het doen?	Voorbeelden
1	Ondersteuning amateurkunst & erfgoed	Ondersteuning en erkenning: aanhoren wat er speelt, waar nodig gerichte ondersteuning in de vorm van coaching, verwijzing en/of bemiddeling.	<p>€ 30.000 (8 uur extra per week cultuurmakelaar). Gebaseerd op huidige kostenraming cultuurmakelaar 8 uur per week.</p> <p>€ 20.000 (uitvoeringsbudget ondersteunende activiteiten).</p> <p>Met 16 uur per week kan de cultuurmakelaar meer in de praktijk betekenen: sneller helpen, beter meedenken en meer initiatieven in beweging krijgen.</p>	Cultuurmakelaar in samenspraak met combinatiefunctionarissen cultuur van de Stichting Openbare Bibliotheek Twenterand.	<p>Bijeenkomsten per discipline (koren, toneelverenigingen, erfgoedinstellingen, ateliers).</p> <p>Uitvoerende workshops per discipline zoals spel of grime workshops voor toneel, choreografie-workshop voor koren.</p> <p>Algemene bijeenkomsten over onderwerpen als bijvoorbeeld Ai in de amateurkunst.</p>

	Wat?	Waarom?	Wat kost het?	Wie gaat het doen?	Voorbeelden
2	Proeftuin zichtbaarheid	Digitaal platform dat cultuur zichtbaar maakt en bijdraagt aan de ontwikkeling van een sterk en samenhangend cultureel netwerk.	<p>€ 50.000</p> <p>Het is de bedoeling om een digitaal platform te ontwikkelen waarbij cultuur een belangrijke plek krijgt.</p>	De gemeentelijke centrummanager onderzoekt verder de mogelijkheden.	<p><a href="http://www.visitborne.nl">www.visitborne.nl</a></p> <p>Kunst &amp; Cultuur - Ootmarsum - Dinkelland</p>

	<b>Wat?</b>	<b>Waarom?</b>	<b>Wat kost het?</b>	<b>Wie gaat het doen?</b>	<b>Voorbeelden</b>
3	Proeftuin vernieuwende culturele programmering	Een vernieuwd cultureel programma waarbij verbindig is met sociaal maatschappelijke opgaven.	€ 30.000 Het is de bedoeling om vanuit een aantal ontmoetingsplekken in onze gemeente een vernieuwende programmering op te zetten die past bij de omgeving van deze ontmoetingsplekken.	Beleidsmedewerker cultuur en cultuurmakelaar in samenspraak met (sociaal-) culturele partners en combinatiefunctionarissen cultuur van de Stichting Openbare Bibliotheek Twenterand.	<p>Vernieuwende programmering samen met amateur-kunst &amp; erfgoed vanuit bijvoorbeeld vanuit multi-functionele accommodaties of buurt- en dorpshuizen.</p> <p>Verdere talentontwikkeling jeugd &amp; jongeren in samenwerking met <a href="http://www.kunstbende.nl">www.kunstbende.nl</a></p> <p>Programma's als Toon je Kunst, Sjors Sportief &amp; Creatief en Try Out (<a href="http://www.actieftwenterand.nl">www.actieftwenterand.nl</a>) Programma cultuur-educatie op basisscholen.</p> <p>Ontwikkeling cultuurplatform/ cultuurcafés.</p> <p>Verbinding met sociaal domein (maatjes project of onderzoek toegankelijkheid)</p>

	<b>Wat?</b>	<b>Waarom?</b>	<b>Wat kost het?</b>	<b>Wie gaat het doen?</b>	<b>Voorbeelden</b>
4	Gemeentebreed evenement	Het verbinden en zichtbaar maken van de kunst- en cultuursector. Op deze manier nog beter ondersteunen op behoeften en de sector uitdagen om buiten de gebaande paden te gaan.	p.m.	Er is een voorstel in ontwikkeling waarin cultuur ook een rol op zich zal nemen.	Viering 25 jarig jubileum gemeente Twenterand en cultuur zichtbaar maken met dit thema op 8 verschillende plekken (in alle kernen en buurtschappen).
5	Onvoorzien		€ 3.027		
			€ 133.027		

---

## **SAMENWERKEN ALS CULTUUR TEAM**

---

In Twenterand werken de gemeente (beleidsmedewerker cultuur), de cultuurmakelaar en de combinatiefuncties cultuur elk vanuit hun eigen opdracht en verantwoordelijkheid.

We willen deze samenwerking versterken, zodat we elkaar makkelijker vinden en beter kunnen afstemmen wat nodig is in de uitvoering van het Cultuurplan 2026–2027. Door meer samen op te trekken ontstaat:

- een duidelijker overzicht van wat er speelt in het culturele veld.
- betere ondersteuning voor organisaties, makers, scholen en verenigingen.
- snellere verbinding tussen ideeën en partners.

Iedereen houdt zijn eigen rol:

- de beleidsmedewerker cultuur zorgt dat beleid, uitvoering en samenwerking goed op elkaar aansluiten.
- de cultuurmakelaar versterkt de culturele infrastructuur en ondersteunt organisaties en initiatieven.
- de combinatiefuncties cultuur leggen verbindingen met het sociaal domein, onderwijs en sport & bewegen, zodat meer inwoners met cultuur in aanraking komen.

Deze samenwerking is van groot belang voor het ondersteunen van amateurkunst- en erfgoedverenigingen, die niet alleen artistiek waardevol zijn, maar ook een belangrijke sociale rol vervullen. Uit de verenigingsmonitor 2024 van LKCA (het Landelijk Kenniscentrum Cultuureducatie en Amateurkunst) blijkt dat 80% van de amateurkunstbeoefenaars vooral mee doet vanwege sociale contacten en gezelligheid, wat hun betekenis voor ontmoeting en samenhang onderstreept.

Door goed samen te werken als één cultuurteam — met behoud van ieders eigen verantwoordelijkheid — bouwen we aan een toegankelijk, samenhangend en toekomstbestendig cultureel aanbod voor alle inwoners van Twenterand.

## FINANCIERING

De financiering van dit plan is als volgt

INCIDENTELE FINANCIERING PROEFJAAR 2026			
	Activiteiten 2026	Bedrag	Dekking Jaar 2026
1	Ondersteuning amateurkunst & erfgoed	€ 50.000	Reserve cultuur: € 33.027 Extra impuls cultuur: € 50.000 Uitvoering cultuurakkoord 2025: € 25.000 Uitvoering cultuurakkoord 2026: € 25.000
2	Proeftuin zichtbaarheid	€ 50.000 (eenmalige impuls digitaal platform)	
3	Proeftuin vernieuwende culturele programmering	€ 30.000	
4	Gemeente breed evenement (eenmalig, relatie met 25-jarig bestaan Twenterand)	p.m.	
5	Onvoorzien	€ 3.027	
	Totaal	€ 133.027	€ 133.027

INCIDENTELE FINANCIERING PROEFJAAR 2027			
	Activiteiten 2027	Bedrag	Dekking Jaar 2027
1	Ondersteuning amateurkunst & erfgoed	€ 50.000	€ 80.000 opnemen in de begroting 2027 en eenmalig te dekken uit de reserve beleidsontwikkeling
3	Proeftuin vernieuwende culturele programmering	€ 30.000	
	Totaal	€ 80.000	€ 80.000

STRUCTURELE FINANCIERING CULTURBELEID VANAF 2028	
Bedrag	Dekking
p.m.	p.m.

### Gerichte proefperiode voor cultuur (2026 – 2027)

De gemeente Twenterand staat voor grote financiële uitdagingen. Daarom starten we in 2026 en 2027 een afgebakende proefperiode voor cultuur. In deze twee jaar onderzoeken we samen met culturele en maatschappelijke partners welke werkwijze het beste aansluit bij Twenterand en welke minimale inzet nodig is om cultuur een betekenisvolle plek te blijven geven.

Daarnaast geldt dat de inzet van de cultuurmakelaar en de combinatiefunctionarissen mede mogelijk wordt gemaakt door externe financiering vanuit provincie en rijk. Voor deze middelen is tot en met 2026 duidelijkheid, en beide partijen hebben deze posten structureel op hun begrotingen opgenomen. Daarmee blijft de continuïteit van deze functies naar verwachting goed geborgd.

#### *Samenwerken en leren*

De proefperiode heeft een vast budget en richt zich op het versterken van samenwerking, het testen van nieuwe werkwijzen en het opbouwen van beter inzicht in kosten, behoeften en maatschappelijke opbrengsten. De investering moet zinvol en toekomstgericht worden besteed. De opbrengsten — zoals meer zichtbaarheid en een sterker netwerk — moeten blijvend waarde hebben.

#### *Naar een nieuwe manier van subsidiëren*

Deze periode wordt tevens benut om organisaties te ondersteunen om meer richting de gemeentelijke doelen te werken, waaronder die binnen het sociaal domein. Hiermee bereiden we de overgang voor naar een toekomstig subsidiebeleid waarin we nadrukkelijk sturen op maatschappelijke doelen en effecten. Subsidie is daarbij geen doel op zichzelf, maar een middel om gezamenlijke resultaten te bereiken die bijdragen aan de brede opgaven van Twenterand.

#### *Ruimte voor eigen initiatieven*

We begrijpen tegelijkertijd dat sommige verenigingen hun eigen koers willen blijven volgen. Dat waarderen we zeer; het maakt ons culturele aanbod juist rijk en veelzijdig. De realiteit is echter dat we, mede door de financiële ontwikkelingen, gericht moeten kiezen dan voorheen. Waar er eerder meer ruimte was om breed te ondersteunen, vragen de huidige omstandigheden ons om onze middelen vooral in te zetten daar waar ze bijdragen aan de gezamenlijke opgaven.

#### *Realistische blik vooruit*

Om realistische verwachtingen te houden, nemen we de financiële effecten voor 2028 en verder voorlopig p.m. op. Dit geeft ruimte om de resultaten van de pilot zorgvuldig te wegen, zonder vooraf toezeggingen te doen die mogelijk niet haalbaar zijn.

### LANDELIJK BELEID

#### **Beleidsbrief: De kracht van creativiteit (2023–2025)**

Cultuur is artistiek, maatschappelijk en economisch belangrijk.

Speerpunten:

- Sterke culturele arbeidsmarkt en eerlijke beloning.
- Creativiteit inzetten bij maatschappelijke transitie.
- Toegankelijkheid van cultuur voor iedereen.
- Digitalisering en innovatie.
- Erfgoed doorgeven aan nieuwe generaties.

#### **Raad voor Cultuur: Toekomstig cultuurstelsel (2029)**

- Meer toegankelijkheid en spreiding van cultuuraanbod.
- Minder administratieve lasten.
- Voorstellen: Kaderwet cultuur, één rijksfonds, bredere definitie van kunst, +€200 mln structureel.

#### **Bestuurlijke afspraken cultuurbeoefening (2025–2028): 3 bestuurslagen: rijk, provincie, gemeente**

- Focus op actieve cultuurparticipatie.

Ambities:

- Sterk netwerk van organisaties.
- Behoeften van beoefenaars centraal.
- Verbinding met sociaal-maatschappelijke opgaven.

#### **Zorgplicht bibliotheken (vanaf 2027)**

- Elke gemeente moet een volwaardige bibliotheekvoorziening hebben.
- Meerjarenplan verplicht, afgestemd op lokale opgaven.

#### **VNG propositie Samen Cultuur Borgen**

Deze propositie vraagt om een cultuurbestel waarin cultuur toegankelijk, bereikbaar en aantrekkelijk is voor alle inwoners. Gemeenten zijn daarbij de belangrijkste basis.

De propositie staat op vier pijlers:

- Cultuurwaarde: cultuur is van grote intrinsieke én maatschappelijke waarde.
- Cultuurstimulering: zorgen voor ruimte, vernieuwing en goed aanbod.
- Cultuurspreiding: een eerlijk en evenwichtig aanbod in alle regio's.
- Cultuurfinanciering: structurele, langjarige publieke financiering is nodig.

Kernpunt: cultuur is een publiek goed en moet daarom structureel en samenhangend worden ondersteund door gemeenten, provincies en het Rijk.

## PROVINCIAAL BELEID

### Cultuur- en erfgoedbeleid Overijssel 2025-2028 “Morgen wacht niet”

- Missie: Vitaal cultureel leven en toekomstbestendig erfgoed.
- Uitgangspunten: toegankelijkheid, innovatie, economische waarde.
- Ambities: erfgoed beschermen, breed cultureel aanbod, talentontwikkeling, cultuureducatie, bibliotheken als community hubs (een bibliotheek die er niet alleen is vóór de gemeenschap, maar die samen met die gemeenschap de bibliotheek vormgeeft. Bezoekers hebben bijvoorbeeld inspraak in de programmering).

## REGIONAAL BELEID (CULTUURREGIO TWENTE)

### Cultuurprofiel “Ruimte voor Verbeelding” (2021–2024)

Thema's:

- Tijd en Ruimte  
Makers moeten vrijheid hebben om te experimenteren en zich te ontwikkelen. Dat vraagt om minder strikte subsidievoorwaarden en genoeg plekken zoals ateliers en broedplaatsen.
- Traditie en Innovatie  
Twente combineert rijk erfgoed (verenigingen, folklore) met technologie en toekomst. Deze mix maakt vernieuwing mogelijk.
- Grenzeloos Twente  
Samenwerking over grenzen heen – tussen instellingen, gemeenten en regio's – om de culturele infrastructuur te versterken.

Uitvoeringsprogramma (2023–2028):

Versterken culturaanbod en samenwerking in de regio.

## BIJLAGE STRUCTURELE SUBSIDIES CULTUUR

### STRUCTURELE SUBSIDIES CULTUUR 2026

#### MUZIEK

Stichting Muziekplatform : openbare muziekconcerten	€ 24.000
Stichting Muziekplatform: muziekonderwijs	€ 120.000
Stichting Muziekplatform: muziekparticipatie sociaal domein	€ 36.000
Subtotaal	€ 180.000

#### ERFGOED

Vereniging Oud Vriezenveen	€ 36.105
Stichting Peddemorsboerderij	€ 14.250
Stichting Veenmuseum	€ 7.500
Oudheidkundige vereniging Den Ham - Vroomshoop	€ 7.500
Subtotaal	€ 65.355

#### THEATER

Stichting Theater Turf	€ 7.500
Stichting Theater Twenterand	€ 26.934
Subtotaal	€ 34.434

#### OVERIG

Stichting Expositiehuis Den Ham	€ 835
---------------------------------	-------

TOTAAL	€ 280.624
--------	-----------

#### Nieuw subsidiebeleid

Subsidiegelden worden opnieuw ingezet met o.a. het uitgangspunt dat we met het verstrekken van subsidies sturen op prestaties en maatschappelijke effecten. Subsidie is een middel, geen doel.

Tijdens de looptijd van het cultuurplan 2026 - 2027 willen we hier verder vorm aan geven zodat we een subsidieregeling cultuur opstellen die hier recht aan doet.

#### Structurele subsidie Stichting Openbare Bibliotheek Twenterand

De structurele subsidie van de Stichting Openbare Bibliotheek Twenterand is hierin niet opgenomen. Dit vanwege het feit dat hiervoor op dit moment een ander traject wordt gevolgd (onderzoek toekomst bestendige bibliotheek Twenterand).

De taken van de bibliotheek zijn bovendien breder dan alleen cultuur. Op basis van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen heeft zij de volgende maatschappelijke functies:

1. Kennis en informatie
2. Ontwikkeling en educatie
3. Lezen en literatuur
4. Ontmoeting en debat
5. Kunst en cultuur

